

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/60/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2211214654
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2211214654.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu JUDr. Lea Stovičková a JUDr. Daša Kontríková vo veci starostlivosti o maloletého A. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Galante, dieťa matky: Mgr. K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., U. XXX, zastúpená Mgr. Gáborom Gálom, advokátom so sídlom v Galante, Agátová 15 a otca: Mgr. T. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom J., H. XXX, zastúpený JUDr. Evou Skačániovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Strede, Korzo Bélu Bartóka 3, o návrhu navrhovateľov: 1/ O. I., nar. XX.XX.XXXX a 2/ S. I., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom S., C. XX, obaja zastúpení JUDr. Helenou Buzgóovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Strede, Alžbetínske námestie 2, o návrhu navrhovateľov na úpravu styku s maloletým dieťaťom, na odvolanie matky proti rozsudku Okresného súdu v Galante, č. k. 13P/44/2013-444 zo dňa 9. júna 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e.

Rozsudok súdu prvého stupňa sa mení v časti náhrady trov štátu tak, že sa štátu nepriznáva náhrada trov konania.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd upravil styk maloletého dieťaťa s navrhovateľmi 1/ a 2/ tak, že navrhovatelia 1/ a 2/ sú oprávnení stretávať sa s maloletým dieťaťom každý nepárny víkend v roku v čase od soboty od 09:00 hod. do 18:00 hod. s tým, že otec je povinný maloleté dieťa v stanovenej dobe prevziať v mieste jeho bydliska, kde je povinný ho po ukončení styku matke vrátiť a matka je povinná maloleté dieťa na styk pripraviť. Matka je povinná nahradiť trovy konania štátu vo výške 96,16 eur na účet tunajšieho súdu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. O náhrade trov rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Po aplikácii ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine a § 116 Občianskeho zákonníka prvostupňový súd odôvodnil, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že odo dňa prerušenia spoluzitia rodičov zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého A. jeho matka, ktorého pomery v časti zverenia boli dočasne upravené predbežným opatrením, na základe ktorého sa uznesením zo dňa 05.01.2012 dočasne upravil aj jeho styk s otcom, najskôr v rozsahu každej párnej soboty v roku v čase od 09:00 hod. do 15:00 hod., v bydlisku matky a za jej prítomnosti a uznesením zo dňa 22.10.2013 v širšom rozsahu a to každú párnú sobotu a aj nedeľu, oba dni v čase od 10:00 hod. do 17:00 hod., bez prítomnosti matky a mimo miesta jej bydliska. Navrhovatelia, starí rodičia z otcovej strany, sa s maloletým vnukom nestýkali od apríla 2011, ktorý čas predchádzal odchodu matky zo spoločnej domácnosti v júni 2011, až do októbra resp. novembra 2013, kedy bol upravený styk k otcovi aj mimo miesta bydliska matky. Pred odchodom matky zo spoločnej domácnosti bol styk vnuka so starými rodičmi pravidelný,

s výnimkou zdravotnej indispozície navrhovateľa 1/, kvôli ktorej mu bola odporúčaná sociálna izolácia a navrhovateľka 2/ sa o neho starala a obdobiu od apríla 2011 do júna 2011, ktorý čas bol poznačený nervozitou a z toho prameniáciami nezhodami medzi všetkými zúčastnenými kvôli zmenám v správaní sa matky. Uvedené kontakty medzi navrhovateľmi a ich maloletým vnukom, ktorý bol v tom čase ich jediný, bol citovo naplnený, o čom svedčí priložená fotodokumentácia, vyjadrenia účastníkov konania na strane navrhovateľov a otca a aj zistenia znalca, napriek výhradám matky. Podľa aktuálnych zistení znalca navrhovateľa žijú v súčasnosti usporiadaným rodinným životom, sú v dobrej mentálnej a fyzickej kondícii a neboli u nich zistené žiadne nedostatky, prípadne patologické črty, pre ktoré by mohli negatívne pôsobiť na maloletého. Naopak na strane maloletého badať podľa znalca prejavy sociálnej izolácie prameniáce z rozchodu rodičov, po ktorom sa matka na dieťa intenzívne naviazala. Napriek pochybnosti právneho zástupcu matky o objektivite znalca v tejto časti podaného znaleckého posudku, ktoré znalec odstránil svojim vyjadrením na pojednávaní, mal súd tieto závery za preukázané, aj zo skutočnosti, že matka krátko po sebe porodila dve ďalšie deti s ktorými bola rizikovo tehotná, čo jej ani z praktického hľadiska neumožňovalo a neumožňuje širšie sociálne kontakty v prospech maloletého A., ktorý doposiaľ nenavštevoval predškolské zariadenie a jeho kontakt s otcom a jeho príbuznými bol prerušený. Súd z uvedených dôvodov upravil styk navrhovateľov, ktorý sú na maloletého silne citovo naviazaný, s maloletým dieťaťom aj mimo upraveného styku s otcom, v každú nepárnu sobotu v roku, a ponechal súd priestor na rozšírenie styku s otcom v čase každého párneho víkendu v roku. Otcovi sa narodilo z jeho druhovského vzťahu ďalšie dieťa a je teda v záujme maloletého vybudovať si pevné súrodenecké väzby aj k tomuto súrodencovi, pričom aj u navrhovateľov pribudli maloleté deti pochádzajúce zo súrodencov otca, s ktorým širším príbuzenstvom sa dieťa v minulosti stýkalo. Z uvedených dôvodov sa súd nestotožnil s názorom znalca, že je dostatočné, aby sa navrhovateľa stýkali s dieťaťom počas upraveného styku otca, pretože styk aj mimo tejto úpravy bude dieťaťu na prospech, v jeho záujme a okrem toho aj odbremení matku, ktorá má v starostlivosti tri maloleté deti. Takto upravený styk zodpovedá aj rozsahu v akom sa dieťa stýkalo s otcovou rodinou počas spolužitia rodičov a umožňuje dieťaťu styk aj so starými rodičmi z matkinej strany v každú nepárnu nedeľu, tak ako bolo zvykom ešte v časoch, keď rodičia spolu usporiadane žili. Vzhľadom k tomu, že na strane navrhovateľov ešte úplne nevyimizla averzia voči priateľovi matky a ich výhrad voči absencii komunikácie matky, ktorá aj bola príčinou početných nezhôd, čo napokon aj oni sami potvrdili a prisľúbili nápravu, uložil súd otcovi zabezpečiť prevzatie a odovzdanie dieťaťa od matky do sféry navrhovateľov, aby sa minimalizovali ich vzájomné interakcie. Súd o uložení žiadneho ďalšieho výchovného opatrenia za účelom odstránenia komunikačných bariér nerozhodol, pretože ostatné výchovné opatrenie sa realizovalo posledných 6 mesiacov (od novembra 2013 do mája 2014) a skončilo sa krátko pred vyhlásením rozhodnutia v tejto právnej veci, pričom podľa názoru súdu badať na strane účastníkov konania zlepšenie. Súd nezisťoval názor maloletého vzhľadom k tomu, že podľa zistení znalca je na svoj vek a mentálnu vývojovú etapu neschopný zaujať reálne stanovisko k stretnutiam so starými rodičmi, zo svojho sociálneho prostredia preberá predovšetkým emocionálne reakcie dospelých, pričom ide o nevedomé ovplyvňovanie dieťaťa (§ 43 Zákona o rodine). V konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie, ktorý posudok znalec podal dňa 05.03.2014 a súd mu uznesením zo dňa 25.04.2014 č. k. 13P/44/2014-421 priznal znalcovské v celkovej výške 396,16 eur, ktoré vo výške 300 eur poukázal zo zložených preddavkov (matka zložila 150 eur a starí rodičia spoločne nerozdielne 150 eur), zvyšok vo výške 96,16 eur poukázal súd znalcovi z rozpočtových prostriedkov. V súvislosti s vykonaným znaleckým dokazovaním vznikli štátu trovy na vyplatenom znalcovskom z rozpočtových prostriedkov súdu v celkovej výške 96,16 eur, pričom matka nebola v konaní úspešná súd rozhodol, že je povinná štátu tieto trovy zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie matka prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uvádza, že rozsudok napáda v plnom rozsahu, navrhuje ho zmeniť a návrh zamietnuť. Poukázala na znalecký posudok znalca Doc. PhDr. Ivana Szabóa, CSc., kde bolo jednoznačne skonštatované, že pokiaľ bude zabezpečený pravidelný styk maloletého s otcom, to umožňuje aj pravidelný styk starých rodičov s maloletým. Primárne by sa mal zabezpečiť styk maloletého s otcom, kedy aj starí rodičia by mohli mať styk s maloletým. Keďže v súčasnosti je pravidelný styk otca upravený na základe uznesenia, že je otec oprávnený sa stýkať s dieťaťom každý páry víkend v čase v sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. a v nedeľu od 10:00 hod. do 17:00 hod. bez prítomnosti matky. Takto upravený styk sa realizuje v uvedenom časovom intervale a počas takto upraveného víkendu má dieťa možnosť, aby sa stretávalo so svojimi starými rodičmi. Súd sa nestotožnil s názorom znalca, neprihliadal na neho v

znaleckom posudku, že je dostatočné, aby sa navrhovatelia stýkali s dieťaťom počas styku s otcom. Bol odlišného názoru, že styk navrhovateľov s maloletým je potrebné upraviť, nakoľko to bude údajne na prospech dieťaťa. Súd tak učinil napriek tomu, že znalec je odborníkom vo svojom odbore, bol práve ustanovený súdom, že rozhodnutie súdu záviselo od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti. Tak isto súd neprihliadol ani na upozornenie znalca vo vzťahu k navrhovateľom, že keď sa chcú kontaktovať s dieťaťom, musia túto averziu prekonať. Súd sa však zameril na averziu druhá matky, opomenul poukázať na ich averziu voči matke. Závery súdu vždy potvrdzujú vyjadrenia navrhovateľov a vedľajšieho účastníka, bez ohľadu na to, či sú preukázané alebo nie. Súd vo svojom rozhodnutí ako zistený skutkový a právny stav udáva, že nariadil rodičom aj výchovné opatrenie na ktorom sa otec podľa jeho vyjadrenia zúčastňoval pravidelne, matka len prvého a posledného. Súd sa uspokojil s tvrdením otca bez toho, aby si vyžiadal správu od príslušného orgánu realizujúc predmetné stretnutia, ktorý by sa mohol adekvátnym spôsobom vyjadriť k frekvencii účasti rodičov maloletého na týchto stretnutiach. Súd bez akéhokoľvek vykonaného dokazovania v rozpore s realitou si v plnom rozsahu osvojil účelové a nepravdivé tvrdenia navrhovateľov a nesprávne vyhodnotil skutkový stav. Neprihliadol na matkou viackrát uvádzané skutočnosti, že navrhovatelia nikdy nemali skutočný záujem o maloletého a ani ho nenavštevovali. Oni skutočne nepoznali problémy v rodine, neudržiavali s nimi kontakt, preto si mysleli, že ako rodina žijú bez problémov. Celé tri mesiace od apríla 2011 do júna 2011 vôbec nevideli svojho vnuka a nenavštevovali ho. Nemali o neho záujem. Nikdy však nedošlo k žiadnej dohode o styku ani súhlasu matky s navrhovaným stykom a nesprávne si vykladal súd prejav matky maloletého, pretože bol zo strany navrhovateľov návrh iba v teoretickej rovine a matka nikdy nepopierala právo navrhovateľov na stretávanie sa s dieťaťom, preto je nesprávna interpretácia, že účastníci ako aj právny zástupcovia uviedli, že sa vedeli dohodnúť o rodičovskej dohode ohľadne styku, že by sa stýkali každý páry týždeň v nedeľu od 10:00 hod. do 13:00 hod. takým spôsobom, že starí rodičia dieťaťa zo strany matky by priviezli dieťa starým rodičom zo strany otca a boli by prítomní pri realizácii styku. V súvislosti s odporúčaním znalca ohľadne návštev materskej školy súd vo svojom rozhodnutí konštatoval iba časť vyjadrenia znalca a skresľuje význam výpovede znalca, že dieťa je vytrhnuté zo sociálneho kontaktu, preto by bolo vhodné navštevať materskú školu, prípadne iné zariadenie a rozšíriť sociálne prostredie k otcovi. Napriek tomu súd argumentoval s vytrhnutím dieťaťa so širšieho sociálneho prostredia a konštatovanie znalca dopĺňa údajnou vhodnosťou mať čo najširší styk so starými rodičmi. Súd tak učili napriek tomu, že znalec svoje vyjadrenie neukončil s najširším stykom so starými rodičmi, ale uviedol, že by bolo vhodné aj ďalšie sociálne prostredie, čo však závisí od vôle rodičov, ktorí si vzájomne vyriešia svoje konflikty, nakoľko dieťa reaguje nielen verbálne, ale má aj neverbálne pocity, vycíti nevraživosť medzi rodičmi a reaguje naň. Súd tiež neprihliadol na znalcove konštatovanie, že styk so starými rodičmi by bolo vhodné upraviť iba ak by otec dieťaťa nesprostredkoval styk. Ak by otec so subjektívnych alebo objektívnych dôvodov nesprostredkoval styk s dieťaťom, znalec vtedy odpovedal, že vtedy by bolo vhodné upraviť styk so starými rodičmi. Takáto situácia však nenastáva, pretože starí rodičia sa s maloletým dieťaťom stretávajú pravidelne, čo potvrdili i na pojednávaní. Tento styk prebieha bez konfliktov, matka nebráni otcovi, aby umožňoval stretávanie sa maloletého so svojimi starými rodičmi, takže tvrdenia a obavy navrhovateľov o možnom zákaze styku matky sú neopodstatnené. Styk sa má realizovať každý nepárny víkend v čase od soboty od 09:00 hod. do 18:00 hod., pričom na základe uznesenia z 22.10.2013 č. k. 17P/358/2012-616 styk otca sa realizuje každý páry víkend v čase v sobotu od 10:00 hod. do 17:00 hod. a v nedeľu od 10:00 hod. do 17:00 hod. Vyplyva tak z toho, že úprava so starými rodičmi je neadekvátna a je v rozpore so záujmami dieťaťa aj z toho dôvodu, že v prípade, ak by bol maloletý každú sobotu buď bol s otcom alebo so starými rodičmi, tak by matka nemala možnosť tráviť so svojim synom ani jeden celý víkend v roku. Nebolo by možné zo strany matky zorganizovať žiadne aktivity počas víkendov a nemali by šancu tráviť žiadne spoločné chvíle a zážitky, napr. dovolenky, víkendové výlety a ďalšie programy s rodinou atď. Súdom upravený styk zabezpečuje pravidelné každovíkendové chvíle starých rodičov s maloletým, ale matke tieto chvíle odoberá a ani jeden celý víkend by nemohla byť s maloletým spolu. Ďalej nie je známe, na základe akých skutočností dospel súd k záveru, že matka údajne z dôvodu, že krátko po sebe porodila dve maloleté deti, tak tento stav jej z praktického hľadiska neumožňovalo a neumožňuje širšie sociálne kontakty v prospech maloletého. Naopak, matka s maloletým a s jeho súrodencami často chodievajú na výlety, organizujú mimodomové aktivity, čím je maloletým deťom umožnené spoznať a získavať nové zážitky primerané ich veku. S poukazom na ust. § 25 ods. 5 veta prvá Zákona o rodine poukázala potom v odvolaní na to, že nikdy nepopierala právo navrhovateľov stretávať sa s dieťaťom, avšak je to predovšetkým právo a záujem maloletého dieťaťa, pričom je tento záujem naplnený dostatočne už prebiehajúcim stykom dieťaťa s otcom. Zo šetrenia znalca vyplynulo, že navrhovatelia majú voči matke výhrady, nevie preto do akej miery sú schopní prekonať túto averziu v prípade, ak sa to nepodarí, nebude to dobre vplývať na psychiku maloletého. Podľa jej názoru v súčasnosti majú navrhovatelia

averziu voči matke a teda napriek tomu súd prvého stupňa, že súčasne existujúca situácia z dôvodu averzie navrhovateľov voči matke má prívodiť negatívne následky na psychike maloletého, rozhodol v rozpore so záujmami maloletého upraviť jeho styk so starými rodičmi. Vo svojom rozhodnutí Krajský súd v Trnave č. k. 23CoP/112/2013 zo dňa 27.11.2013 uviedol, že pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba vychádzať z toho, že tu ide o obmedzenie rodičovských práv rodičov, ktoré môže súd vysloviť len z dôvodov uvedených v § 38. Súd musí prihliadať aj na vek, zdravotný stav príbuzných, dieťa môže mať ku svojim starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové vzťahy a tieto osoby by mohli pomáhať pri jeho výchove už od malička. Dieťa je na nich citovo viazané a prerušenie týchto stykov by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia. Z hľadiska tohto názoru odvolacieho súdu poukázala potom matka v odvolaní, že dieťa nie je citovo viazané na navrhovateľov, že navrhovatelia nikdy sa o maloletého nezaujímal a o prerušení styku dieťaťa s navrhovateľmi nemožno hovoriť, pretože styk dieťaťa s navrhovateľmi z dôvodu ich nezájmu neexistoval ani v minulosti. Znalec konštatoval, že v súčasnosti citová väzba maloletého na starých rodičov je ovplyvnená dlhšími absenciami dieťaťa zo sociálneho prostredia starých rodičov a správny citový vývin maloletého bude zabezpečený ak ho vychovávajú tak, že bude viazaný aj na prostredie v ktorom sa nachádza jeho biologický otec. Primárne by sa však mal zabezpečiť styk maloletého s otcom, kedy aj starí rodičia by mohli mať styk s maloletým. Znalec síce vo svojom znaleckom posudku v súvislosti s frekvenciou styku otca s maloletým na str. 9 odporúčal styk realizovať najmenej každý druhý týždeň, nie však do večera, ale s prespaním u druhého rodiča. Tzn., že keď nie do večera, že dieťa má byť večer doma u rodiča, ktorému je zverené, teda u matky. Prvostupňový súd však v tomto prípade jedinečne vykladal to zistenie, ako styk s prespaním u otca. Opätovne upozorňovali na rozhodnutie odvolacieho súdu už citované, že zároveň musí súd vziať do úvahy okrem záujmu dieťaťa aj to, že podľa § 30 ods. 1 majú rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením. Záujem dieťaťa však nie je pri úprave styku s blízkymi jediným kritériom. Druhým kritériom je to, že tento styk vyžadujú pomery v rodine. K pomerom v rodine uvádzala v odvolaní matka, že sa postupne upravujú a stabilizujú a práve z tohto dôvodu by nebolo vhodné tieto vzťahy teda zásahom súdu naštbiť a už vonkoncom nie spôsobom, v dôsledku ktorého matka nebude mať možnosť stráviť so svojim maloletým ani jeden celý víkend. Takouto úpravou navyše sa styk rozšíril oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu, keď sa upravoval styk s otcom uznesením OS Galanta 17P/358/2012-616 zo dňa 22.10.2013, pretože podľa rozhodnutia je otec povinný dieťa v stanovenej dobe prevziať a po ukončení styku matke vrátiť a nie starí rodičia. Kde je však záruka, že otec skutočne odovzdá maloleté dieťa na styk? Ak súd uvažuje, že otec maloletého automaticky odovzdá starým rodičom maloleté dieťa, tak prečo takto neuvažuje aj v prípade, keď má dieťa otec každý druhý víkend. Vtedy by už neumožňoval styk? Navyše rozsudkom bolo uložené nahradiť trovy konania štátu 96,16 eur matke s odôvodnením, že matka nebola v konaní úspešná. Avšak odvolateľka má za to, že prvostupňový súd takéto rozhodnutie náležite a dostatočne presvedčivo neodôvodnil a preto nie je zjavné, akými úvahami a zákonnými ustanoveniami sa súd riadil pri rozhodovaní o uložení povinnosti matke nahradiť trovy štátu. Nariadenie znaleckého dokazovania navyše okrem matky navrhovala aj kolízna opatrovníčka a konečné rozhodnutie o potrebe takéhoto dokazovania vyniesol súd. Okrem matky nikto neakceptuje zistenie znalca, že styk maloletého so starými rodičmi netreba upraviť a podľa vyjadrenia súdu sa súd nestotožnil s názorom znalca, že je dostatočné, aby sa navrhovatelia stýkali s dieťaťom počas upraveného styku otca a podľa vyjadrenia kolíznej opatrovníčky, že odporúča rozšírenie styku maloletého A. so svojimi starými rodičmi z otcovej strany. Z uvedeného akoby vyplýval záver, že nariadiť znalecké dokazovanie v predmetnej veci bolo úplne zbytočné, keďže na odborné zistenia znalca okrem matky nikto neprihliadal. Navrhla preto odvolaciemu súdu zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že sa návrh navrhovateľom zamietne v plnom rozsahu a náhrada trov konania sa mu neprizná.

Vyjadrenie k odvolaniu podal otec prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Uvádzal, že hoci je odvolanie matky rozsiahle, jej hodnotenia nie sú v súlade s tým, čo v konaní vyšlo najavo. Predovšetkým poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Trnava 23CoP/112/2013-375 z 27.11.2013, ktorým síce odvolací súd uznesenie o nariadenie predbežného opatrenia zmenil tak, že návrh zamietol, ale z dôvodov tohto rozhodnutia jednoznačne uviedol, že nie je dôvod upravovať styk oboch otca i starých rodičov s maloletým v rovnakom čase, čím by fakticky došlo k obmedzeniu výchovného pôsobenia otca na maloletého v rámci styku s maloletým. Tiež poukázal na stanovisko znalca, ktoré predniesol pri svojom výsluchu na pojednávaní, keď zdôraznil, že komunikácia s maloletým bola ťažká a je v záujme

maloletého, aby sa v čo najširšom rozsahu stýkal s otcom aj so starými rodičmi. Dieťa je vytrhnuté zo širšieho sociálneho kontaktu, preto by pre neho bolo vhodné navštevovať materskú škôlku, rozšíriť styk s otcom a mať čo najširší styk so starými rodičmi. Preto sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku.

Vyjadrenie k odvolaniu podali starí rodičia- navrhovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Navrhli vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť. Uvádzali, že sa nedomáhali ničoho, čo by im neprináležalo a domáhajú sa svojho práva v zmysle ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine. V júni 2011 opustila matka maloletého spoločnú domácnosť s maloletým, kt. mal vtedy necelé 2 roky a odišla bývať do inej obce k cudziemu mužovi. Od uvedenej doby k vlastnému dieťaťu nemali prístup ani jeho otec, ani starí rodičia a mimoriadne ťažké bolo pre nich vysvetľovať na úradných miestach, že starí rodičia majú vzťah k svojmu synovi, že ho majú radi a ľahkovážne správanie matky mimoriadne ťažko znášajú. Od uzavretia manželstva ich syna s matkou dieťaťa sa snažili synovi i neveste zabezpečiť bývanie, zariadenie domu, motorové vozidlo, všemožne im vypomáhali. Boli zamestnaní, nebývali v jednej obci a z uvedeného dôvodu sa stretávali cez víkend a sviatky. Keď ich nevesta opustila spoločnú domácnosť, pokúsili sa ju kontaktovať telefonicky i osobne. Matka to ignorovala. Starí rodičia zo strany matky sú v kontakte s maloletým denne, alebo im je umožnené sa stretávať s ním kedykoľvek. Dôvody, ktoré v odvolaní uvádza matka sú pre navrhovateľov starých rodičov urážlivé, hlavne nie sú pravdivé. Nepovažujú za zdravý vývoj dieťaťa skutočnosť, že od júna 2011 dieťa bolo ukrývané v dome terajšieho partnera matky v J. a bolo ukrývané pred vlastným otcom a jeho rodičmi. Maloletý A. nechodil do kolektívu do škôlky, musel byť orientovaný na matku a obyvateľov domu v J., bol izolovaný 2 roky. Od doby, ako sa jeho vlastný otec môže s dieťaťom stretávať mimo domu sa dieťa viditeľne mení, je veselé spontánne, nadšene reaguje. Nechápu preto postoj matky, ktorá chce dieťa ochudobniť o tento vzťah a o chvíle, ktoré dieťa môže s nimi tráviť. Majú záujem tráviť s dieťaťom čo najviac času, navrhujú preto prvostupňové rozhodnutie potvrdiť. Vedia sa o maloletého postarať, pripraviť mu program a tieto stretávania sú jednoznačne v prospech a v záujme ich vnuka. Na stretnutia sa vnuk veľmi teší a veľmi ťažko od nich odchádza, preto navrhujú potvrdiť vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po tom, čo zistil, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201, 204 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa nielen v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 2 písm. a O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), pretože dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je v merite vecne správny.

Podľa ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.

Dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných záväzkov v súlade so zákonom čl. 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Dohovor zároveň uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami (čl. 5). Podľa ust. § 116 OZ sú blízkymi osobami vždy zo zákona príbuzní v priamom rade súrodenec a manžel, okrem pojmu blízkej osoby v citovanom ustanovení zákona definuje aj osoby, ktoré sa považujú za navzájom blízke aj bez existencie určeného rodinnoprávneho vzťahu za podmienky, že sú v pomere rodinnom alebo v obdobnom. Ujmu, ktorú by utrpela jedna z tých osôb, by tá druhá dôvodne nepociťovala ako vlastnú. Súd môže upraviť aj bez návrh stretávanie blízkych osôb dieťaťa s dieťaťom pri splnení dvoch podmienok: po 1. že je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, pričom sa už všeobecne akceptuje potreba dieťaťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinou s ktorou má citové väzby; po 2. že si to vyžadujú pomery v rodine (pri skúmaní tejto požiadavky je potrebné zohľadniť individuálne okolnosti konkrétnej rodiny). Úprava prichádza do úvahy napríklad vtedy, ak je oprávnený rodič dlhodobo odcestovaný a sám nemôže právo styku realizovať, alebo ak absentuje kontakt medzi rodičmi a blízkymi osobami dieťaťa. Pokiaľ sa blízke osoby dieťaťa s rodičom dohodnú na stretávaní s dieťaťom, nepodlieha táto dohoda schválne súdu. Súd je oprávnený o otázke stretávania sa s blízkymi osobami rozhodnúť len vtedy, ak nie je možné upraviť túto problematiku dohodou. Čas, ktorý súd vymedzí blízkym osobám na stretávanie sa

s dieťaťom, nemá zasahovať výlučne do času jedného z rodičov. Svojím rozhodnutím by mal rovnako oddeliť od času každého rodiča tak, aby pre žiadneho z rodičov nepredstavovalo stretávanie dieťaťa s blízkymi osobami obmedzenie jeho práv.

Problematiku úpravy styku dieťaťa s blízkymi osobami rozoberá aj rozhodnutie Najvyššieho súdu R 63/65, podľa ktorého pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť trpieť, aby sa ich dieťaťa stýkalo s inou osobou, ktorá nežije s nimi v spoločnej domácnosti v ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok vychádza z toho, že tu ide o obmedzenie rodičovských práv rodičov, ktoré môže súd vysloviť len z dôvodu ust. § 44 ods. 1 a 2. Súčasná moderná úprava plne rešpektuje záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko. Akceptuje, že dieťa môže mať ku svojim starým rodičom a ich príbuzným silné citové väzby, tieto osoby mohli pomáhať pri jeho výchove už od malička, dieťa je na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj a pod. Súd však musí prihliadať aj na vek a zdravotný stav týchto príbuzných, musím vziať do úvahy okrem toho aj v záujme dieťaťa, že podľa § 30 ods. 1 majú rozhodujúcu úlohu pri výchove dieťaťa rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením. Súd musí so zreteľom na vek a rozumovú vyspelosť uvážiť aj jeho názor podľa ust. § 43. Záujem dieťaťa nie je pri úprave styku s blízkymi osobami jediným kritériom. Druhým kritériom je, že tento styk si vyžadujú pomery v rodine, ktoré bude žiaduce zisťovať aj v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí.

Maloleté dieťa A. je narodený XX.XX.XXXX. a pochádza z manželstva rodičov, účastníkov, ktorých manželstvo nebolo doposiaľ rozvedené. Rodičia nežijú spolu od júna 2011, kedy matka opustila spoločnú domácnosť.

Vo veci úpravy výkonu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu sa vedie na prvostupňovom súde pod sp. zn 17P/358/2012 konanie, ktoré doposiaľ nebolo právoplatne skončené. Vo veci bolo dňa 05.01.2012 právoplatne nariadené predbežné opatrenie (uznesenie Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 10P/38/2011-455 zo dňa 05.01.2012 v spojení s uznesením Krajského súdu k v Trnave č. k. 9CoP/6/2012-500 zo dňa 06.03.2012), na základe ktorého sa maloletý A. dočasne zveril do osobnej starostlivosti matky a upravil sa jeho styk s otcom každý páryny víkend v roku v sobotu od 09:00 hod. do 15:00 hod., za prítomnosti matky a v jej bydlisku, všetko až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Naposledy bol styk otca s maloletým dieťaťom právoplatne upravený predbežným opatrením tunajšieho súdu zo dňa 22.10. 2013, č. k. 17P/358/2012-616 a to každý páryny víkend v roku v čase od soboty od 10.00 hod. do 17.00 hod. a v nedeľu od 10.00 hod. do 17.00 hod. Dňa 22.10.2013 nariadil súd rodičom aj výchovné opatrenie v trvaní 6 mesiacov a to povinnosť podrobiť sa psychologickému poradenstvu, na ktorom sa otec podľa jeho vyjadrenia zúčastňoval pravidelne, matka len prvého a posledného. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 28.11.2013.

Matka najskôr na pojednávaní dňa 27.03.2012 súhlasila s úpravou styku so starými rodičmi z otcovej strany každý páryny týždeň v nedeľu od 10:00 hod. do 13:00 hod. s tým, že dieťa prevezmú a odovzdajú im ho jej rodičia, ktorí aj budú prítomní pri styku a po ukončení styku ho oni odovzdajú späť, ale neskôr s úpravou styku nesúhlasila, kvôli nedostatočnej starostlivosti navrhovateľov o maloletého v minulosti a ich averzii voči nej a jej partnerovi. Navrhovatelia priznali výhrady voči partnerovi matky kvôli spôsobu zamerania jeho práce a ako matka odišla od otca a jej neochoty komunikovať. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že keď rodičia maloletého A.ili spolu, zvykli s maloletým navštevovať starých rodičov z otcovej strany (navrhovateľov) každú druhú nedeľu na obed a okrem toho na sviatky a to meniny a narodeniny rodinných príslušníkov. Nestretávali sa len v období, keď mal starý otec zdravotné problémy. Od apríla 2011 medzi navrhovateľmi a otcom dieťaťa prišlo ku konfliktu ohľadne ich výhrad voči matkinej viazanosti na ľudového liečiteľa W. N., ktoré výhrady otec spočiatku neakceptoval. Z matkinej strany sa stará matka stretávala s maloletým dennodenne a starý otec z matkinej strany býval neskôršie prítomný pri styku otca v domácnosti matky.

Znalec z odboru psychológia, odvetvie poradenská psychológia Doc. PhDr. Ivan Szabó CSc., v znaleckom posudku posudzoval väzby medzi dieťaťom, rodičmi a starými rodičmi zo strany otca. Z jeho zistení vyplýva, že emocionálne väzby medzi rodičmi a starými rodičmi sú odchodom matky zo

spoločnej domácnosti silne narušené, viazne medzi nimi komunikácia, z čoho vznikali nedorozumenia ohľadne starostlivosti o maloletého, preto navrhol „ošetriť“ komunikáciu medzi matkou a otcom ako aj so starými rodičmi. Citová väzba maloletého k starým rodičom je ovplyvnená dlhšími absenciami dieťaťa zo sociálneho prostredia starých rodičov. Znalec však uviedol, že starí rodičia pritom žijú usporiadaným rodinným životom, neboli u nich zistené žiadne nedostatky, pre ktoré by mohli negatívne pôsobiť na maloletého, sú v dobrej mentálnej a fyzickej kondícii a teda pobyt maloletého v harmonickom rodinnom prostredí by bol v prospech rozvoja jeho mentálnych schopností. Ku väzbe a vzťahu starých rodičov a rodičov dieťaťa sa znalec vyjadril, že je poznačený rozchodom rodičov, starí rodičia pociťujú voči otcovi istú formu sústrasti a voči matke dištanc, ktorý by boli ochotní aj tolerovať. Podľa zistení znalca je maloletý mimoriadne intenzívne viazaný na matku a ona sa intenzívne pripútala na svoje dieťa. Preto môže byť maloletý z nadmerných prejavov starostlivosti matky dezorientovaný a môže mať pocit ohrozenosti bez jej neprítomnosti. Vzťah dieťaťa k otcovi je ovplyvnený obmedzeným stykom a podľa znalca, primárne treba zabezpečiť pravidelný styk a pobyt maloletého u otca, najmenej každý druhý týždeň od piatku do nedele, bez prítomnosti matky, s prespatím, čo umožňuje aj pravidelný styk so starými rodičmi a maloletým a aby sa tento mohol realizovať bez sprievodných konfliktov. Podľa znalca by pre dieťa bolo vhodné zabezpečiť dlhšie pobyty v širšom sociálnom okolí, pričom prítomnosť starých rodičov, sociálne prostredie dvoch generácií, pozitívne pôsobí na dieťa. Podľa zistení znalca je maloletý vzhľadom na svoj vek a mentálnu vývojovú etapu neschopný zaujať reálne stanovisko k stretnutiam so starými rodičmi. Znalec na pojednávaní uviedol, že je v záujme maloletého dieťaťa, aby sa v čo najširšom rozsahu stýkalo s otcom a starými rodičmi z jeho strany a aby tieto stretnutia boli bez konfliktov. Z vyšetrenia však vyplynulo, že navrhovatelia majú voči matke výhrady a nevie do akej miery sú schopní ich prekonať, pretože dieťa reaguje nielen na verbálne prejavy ale aj neverbálne, cíti nevráživosť a reaguje na ňu a v prípade, ak sa nepodarí zúčastneným osobnú averziu prekonať nebude to dobre vplývať na psychiku dieťaťa. Podľa znalca je dieťa vytrhnuté zo širšieho sociálneho kontaktu a preto by pre neho bolo vhodné navštevovať materskú škôlku, prípadne iné zariadenia, rozšíriť styk s otcom a mať čo najširší styk so starými rodičmi.

Navrhovatelia potvrdili, že od novembra 2013 sa stýkajú s maloletým dieťaťom počas jeho styku s otcom, trvali však na úprave styku každú nepárnu nedeľu od 09:00 hod. do 18:00, keďže v súčasnosti otec si dieťa v sobotu vyzdvihne u matky a tento deň trávi u otca, ktorý žije v K., pričom má novú partnerku, s ktorou má malé dieťa, 5 mesačnú Q. a v nedeľu chodia spolu na obed k navrhovateľom do S.. Zvyknú absolvovať krátky výlet, ale keď je dieťa unavené, ľahne si poobede spať. Matka je v súčasnej dobe na rodičovskej dovolenke s maloletou C., narodenou dňa XX.XX.XXXX a A., narodeným dňa XX.XX.XXXX, ktoré deti pochádzajú z jej vzťahu s W. N., s ktorým žije v spoločnej domácnosti od 20.06.2011. Matka mala podľa kolízneho opatrovníka vytvorené vhodné podmienky pre výchovu svojho maloletého syna, maloletý mal vlastnú izbu.

Ako bolo zistené súdom prvého stupňa, bolo maloletému odporučené psychiatrické alebo neurologické vyšetrenie. Po ostatnom psychiatrickom vyšetrení 16.09.2011 a 08.11.2011 so záverom, že došlo k zlepšeniu spánku dňa 07.09.2011 bolo dieťa opäť vyšetrené psychológom, ktorý odporučil naďalej stretávanie sa dieťaťa s otcom, za prítomnosti matky. Podľa vyjadrenia právnej zástupkyne na pojednávaní dňa 09.06.2014 mal byť od septembra 2014 prijatý do materskej škôlky a nemala vedomosť, že by aktuálne navštevoval alebo bol liečený v ambulancii psychiatra alebo pedopsychiatra, alebo v centre.

Kolízny opatrovník navrhol, pretože na maloletom sú badateľné črty izolácie, aby mal styk so starými z otcovej strany rozšírený aj mimo styku upraveného s otcom, každú nepárnu sobotu a bude takéto rozhodnutie v záujme maloletého dieťaťa.

Dočasne bol upravený predbežným opatrením styk otca uznesením zo dňa 05.01.2012, najskôr v rozsahu každej párnej soboty v roku v čase od 09:00 hod. do 15:00 hod. v bydlisku matky a za jej prítomnosti a uznesením zo dňa 22.10.2013 v širšom rozsahu, a to každú párnú sobotu a aj nedeľu, oba dni v čase od 10:00 hod. do 17:00 hod., bez prítomnosti matky a mimo miesta jej bydliska.

Navrhovatelia, starí rodičia z otcovej strany, sa s maloletým vnukom nestýkali od apríla 2011, ktorý čas predchádzal odchodu matky zo spoločnej domácnosti v júni 2011, až do októbra, resp. novembra 2013, kedy bol upravený styk k otcovi aj mimo miesta bydliska matky. Pred odchodom matky zo spoločnej domácnosti bol styk vnuka so starými rodičmi pravidelný. Podľa znalca navrhovateľa žijú v súčasnosti usporiadaným rodinným životom, sú v dobrej mentálnej a fyzickej kondícii a neboli u nich zistené žiadne nedostatky, prípadne patologické črty, pre ktoré by mohli negatívne pôsobiť na maloletého. Naopak na strane maloletého badať podľa znalca prejavy sociálnej izolácie prameniace z rozchodu rodičov, po ktorom sa matka na dieťa intenzívne naviazala.

Styk so starými rodičmi je v záujme maloletého dieťaťa, akceptuje sa potreba dieťaťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinou s ktorou má citové väzby. Navyše už vzhľadom na zistenie znalca, že je to v záujme maloletého, pre negatívnu izoláciu matkou s okolím, je zároveň naplnená aj druhá podmienka ako vyžaduje úprava v ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine, že si to vyžadujú pomery v rodine.

Vzhľadom na nedostatočnosť pre dieťa stretávať sa len s novou rodinou otca, keď je čas, tak to využiť na stretávanie so starými rodičmi, a preto, že dieťa má právo na všestranný rozvoj jeho vzťahov s rodinou svojich najbližších, nemožno mu to a ani im upierať. Ako bolo už uvedené, starí rodičia zo strany matky môžu byť s maloletým dennodenne. Súd je oprávnený o otázke stretávania sa s blízkymi osobami rozhodnúť len vtedy, ak nie je možné upraviť túto problematiku dohodou. V danom prípade pre neochotu a nesúhlas matky nie je možné sa dohodnúť. Čas, ktorý súd vymedzí blízkym osobám na stretávanie sa s dieťaťom, nemá zasahovať výlučne do času jedného z rodičov. Preto aj čas bol upravený mimo dočasnej úpravy styku otca s maloletým. Keďže sa jedná o dočasnú úpravu u otca, tak konečnou úpravou sa odporúča upraviť styk nie v iný víkend pre námietku matky, že by tak nemohla ona byť so synom cez víkend. Nemohla by tak absolvovať výlety, či dovolenky práve cez pracovné voľno.

V tejto časti bolo preto rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdené podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p.

Podľa ustanovenia § 148 ods. 1 O.s.p., rozhodol súd prvého stupňa o trovách štátu, čo zdôvodnil tým, že v konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie, ktorý posudok znalec podal dňa 05.03.2014 a súd mu uznesením zo dňa 25.04.2014 č. k. 13P/44/2014-421 priznal znalcovské v celkovej výške 396,16 eur, ktoré vo výške 300 eur poukázal zo zložených preddavkov (matka zložila 150 eur a starí rodičia spoločne nerozdielne 150 eur), zvyšok vo výške 96,16 eur poukázal súd znalcovi z rozpočtových prostriedkov. Pretože v súvislosti s vykonaným znaleckým dokazovaním vznikli štátu trovy na vyplatenom znalcovskom z rozpočtových prostriedkov súdu v celkovej výške 96,16 eur, pričom matka nebola v konaní úspešná, súd rozhodol, že je povinná štátu tieto trovy zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. O trovách konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

Odvolací súd však poukazuje na charakter konania v starostlivosti maloletých, na obojstranný záujem rodičov, maloletého ako aj navrhovateľov na vykonanom dokazovaní. Preto nemožno hovoriť o úspešnosti, či neúspešnosti niektorého z nich v tomto konaní. Naostatok v konaní tohto charakteru, starostlivosti o mal., žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (§ 146 ods. 1 písm. a) O.s.p.).

Preto aj bol výrok o náhrade trov štátu zmenený podľa ust. § 220 O.s.p., že nemá právo na náhradu trov.

Podľa ust. § 224 za použitia ust. § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. rozhodol odvolací súd o trovách tohto odvolacieho konania, pretože sa jedná o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3 : 0, t.j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.